

แนวทางการพัฒนาศูนย์การศึกษาของกองทัพบก

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก นิรันดร น่วมรัมย์
รองเสนาธิการมณฑลทหารบกที่ 19

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2566

เอกสารวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาศูนย์การศึกษาของกองทัพบก

โดย พันเอก นิรันดร น่วมรัมย์

อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอกหญิง ปัทมา สมสนั่น

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตาม
หลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2566 และเห็นชอบให้เป็นเอกสารวิจัย
ส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ **ดีมาก**

พลตรี

ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก

(ฉกาจ ชันตี)

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก

ประธานกรรมการ

(พิชชญาน พวงทอง)

พลตรี

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา

(บรรเจิด สนามทอง)

พันเอก

กรรมการ

(ธันนกรกรณ์ ณ ป้อมเพ็ชร)

พันเอกหญิง

กรรมการ

(ปัทมา สมสนั่น)

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย	พินเอก นิรันดร น่วมรัมย์
เรื่อง	แนวทางการพัฒนาศูนย์การศึกษาของกองทัพบก
วันที่	6 กันยายน 2566 จำนวนคำ : 9,640 จำนวนหน้า : 35
คำสำคัญ	ศูนย์การศึกษา ทหารกองประจำการ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อาชีวะ
ชั้นความลับ	ไม่มีชั้นความลับ

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาศูนย์การศึกษาของกองทัพบกเพื่อให้ทราบปัญหาในการดำเนินการและแนวทางแก้ปัญหา แนวทางการพัฒนาเพื่อให้ศูนย์การศึกษาสามารถดำเนินการให้บรรลุตามนโยบายการฝึกอบรมและการศึกษาของกองทัพบก พุทธศักราช 2566 – 2570 ที่มุ่งไปสู่การพัฒนาให้กองทัพบกเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ต่อไปในอนาคต โดยการจัดตั้งศูนย์การศึกษาของหน่วยต่างๆ เพื่อช่วยเหลือ ประสานงาน อำนวยความสะดวกให้กำลังพลและครอบครัวได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับทหารกองประจำการสามารถสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา และให้การแนะแนวอาชีพ จัดกิจกรรมส่งเสริมการมีงานทำและฝึกอาชีพเพื่อให้ภายหลังจากทหารกองประจำการปลดประจำการไปแล้วสามารถประกอบอาชีพ เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของครอบครัวได้ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ด้วยความมีระเบียบ วินัย เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง ช่วยลดปัญหาการขาดแคลนแรงงานของประเทศไทยได้ ตามนโยบายของกองทัพบกและผู้บัญชาการทหารบก ผลการวิจัยพบว่ากองทัพบกควรดำเนินการขอจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการพัฒนาฝีมือแรงงานและส่งเสริมการมีงานทำระหว่างกองทัพบกกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และกรมการจัดหางาน เพื่อให้หน่วยของกองทัพบกสามารถใช้อ้างอิงเป็นหลักฐานได้ให้ศูนย์การศึกษาประสานกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนในพื้นที่ผู้บังคับบัญชาของหน่วยที่รับผิดชอบในการจัดตั้งศูนย์การศึกษาต้องให้ความสำคัญ มีความใส่ใจในงานของศูนย์การศึกษาพิจารณาจัดเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาจากผู้ที่มีความสนใจ

มีความสนใจ เป็นผู้ที่มีความรู้สามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีการวางแผนเตรียมจัดกำลังพล กำกับดูแล ประชาสัมพันธ์ให้เกิดผลสัมฤทธิ์และสามารถติดตามผลหลังจากปลดประจำการไปแล้ว

เจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษาที่รับผิดชอบงานการศึกษานอกระบบต้องประสานกับนักศึกษาทหารกองประจำการและศูนย์การศึกษานอกระบบในพื้นที่อย่างต่อเนื่องเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการศึกษาหรือเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้ทันเวลา

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับเด็กและเยาวชน กิจกรรมการเรียนรู้ควรจะมีลักษณะที่ "ต่อเนื่อง" "หลากหลาย" และ "โดนใจ" เพื่อให้สามารถดึงดูดเด็กและเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมได้มาก

ABSTRACT

AUTHOR: COLONEL NIRANDON NUAMRASME
TITLE: Development guidelines for the Royal Thai Army
Education Center
DATE: 6 September 2023 **WORD COUNT :** 9,640 **PAGES :** 35
KEY TERMS: Army Education Center, duty soldiers, non-formal education
employment
CLASSIFICATION: Unclassified

Research on development guidelines for the Royal Thai Army Education Center in order to know the problems in the implementation and solutions. Development Guidelines for Education Centers to be able to achieve the Army Training and Education Policy B.E. 2566-2570 that aims to develop the Army into a learning organization in the future. By establishing educational centers of various units to assist, coordinate and facilitate the personnel and their families to receive higher education. Provide non-formal and informal education for active duty soldiers to complete secondary education and provide career guidance. Organize activities to promote employment and vocational training so that after the active duty soldiers have been discharged, they can pursue a career. To enhance the well-being of the family is an important force in the development of the country With discipline a person with high responsibility Help reduce the problem of labor shortage in Thailand. According to the policy of the Royal Thai Army and the Army Commander. The research results showed that the Army should proceed to request for a Memorandum of Understanding for cooperation in skill development and employment promotion

between the Army with the Department of Skill Development and the Department of Employment In order for the Army units to be used as references as evidence. The Educational Center must coordinate with government agencies. private sector in the area. The commander of the unit responsible for establishing an education center must give importance to pay attention to the work of the education center, consider organizing the education center staff from those who are willing, interested, knowledgeable, able to perform their assigned duties. There is a plan to prepare personnel, supervise, public relations to achieve results and can follow up after being discharged.

Education center staff are responsible for non-formal education work must continually coordinate with active duty military students and local non-formal education centers in order to avoid problems in education or to be able to resolve them in a timely manner.

Organizing activities to promote exchange of learning for children and youth Learning activities should be 'continuous', 'variety' and 'interesting' in order to attract more children and youth to participate.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาของวิทยาลัยการทัพบกโดยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความกรุณาจากพลตรีธนากร ชันดี ผู้บัญชาการวิทยาลัย การทัพบก พันเอกพิชชญาณ พวงทอง ประธานคณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล พันเอกธนนกรกรรณ์ ณ ป้อมเพ็ชร พันเอกหญิงปัทมา สมสนั่น อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้ให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ขอขอบคุณพลตรีบรรเจิด สนามทองในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิจัยที่คอยช่วยเหลือและสนับสนุนจนกระทั่งงานวิจัยสำเร็จ

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณกองส่งเสริมบำรุงความรู้ สำนักการศึกษา กรมยุทธศึกษาทหารบกที่ได้ให้ข้อมูลเพื่อจัดทำงานวิจัยและวิทยาลัยการทัพบกที่มอบความรู้ทางวิชาการ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการศึกษาในวิทยาลัยการทัพบกอย่างสมบูรณ์

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
วิธีการศึกษา	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	5
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	7
โครงสร้างการจัดและหน้าที่ศูนย์การศึกษา	8
กรอบแนวทางการดำเนินงานการร่วมมือพัฒนาฝีมือแรงงานฯ	14
รายงานผลการปฏิบัติงานของกรมการจัดหางาน ปีงบประมาณ 2566	15
สภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์การศึกษา	22
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาของกองทัพบก	23
สรุปผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม	25
บทที่ 3 บทอภิปรายผล	27
แนวทางการขออนุมัติกองทัพบกเพื่อจัดตั้งศูนย์การศึกษาสำหรับหน่วย	27
ตัวอย่างความสำเร็จของศูนย์การศึกษาของกองทัพบก	33
บทที่ 4 บทสรุป	35
เอกสารอ้างอิง	
ประวัติย่อผู้วิจัย	

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของโลกดิจิทัล (Digital Era) เข้ามามีบทบาททดแทนเทคโนโลยีแบบดั้งเดิมและการทำงานของมนุษย์ จากการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างก้าวกระโดด เป็นช่วงของเทคโนโลยีเปลี่ยนโลก (Disruptive Technologies) รวมถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ตั้งแต่ปลายปี พุทธศักราช 2562 จนถึงปัจจุบัน ได้เร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมทั่วโลก เกิดปรากฏการณ์วิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ที่มีความจำเป็นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วทั่วโลก¹ ในขณะที่ศักยภาพและคุณภาพของประชากรไทยทุกช่วงวัยยังคงเป็นปัจจัยท้าทายสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ²

ยุทธศาสตร์ชาติพุทธศักราช 2561 – 2580 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ได้ระบุประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต มุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์ ปฐมวัย วัยเด็กวัยรู่ วัยเรียน วัยผู้ใหญ่ วัยแรงงานและวัยผู้สูงอายุ เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ มีทักษะความรู้ เป็นคนดี มีวินัย เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ในทุกช่วงวัย³

ในขณะที่กองทัพบก ได้คัดเลือกทหารกองประจำการเข้ามา โดยทำฝึกอบรมตามหลักสูตรการฝึก ไปตามลำดับเพื่อให้พร้อมในการปฏิบัติงานตามภารกิจของกองทัพบก และฝึกอบรม ให้การศึกษาเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านทักษะความรู้ เป็นคนดี มีวินัย ปลุกฝังกำลังพลให้มีลักษณะผู้นำ มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติและปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของศีลธรรมอันดีงาม มีอุดมการณ์รักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ตลอดจนมีศรัทธาและยึดมั่นต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข⁴ ปลดจากประจำการแล้วได้ทำหน้าที่เป็นพลเมืองดีของชาติ

เมื่อ พุทธศักราช 2531 กองทัพบกมีนโยบายจัดตั้งศูนย์การศึกษาของกองทัพบก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาของกำลังพลและครอบครัวภายในหน่วยและหน่วยข้างเคียงให้สูงขึ้นทั้งด้านการทหารและวิชาการทั่วไป ในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา จนกระทั่งปัจจุบันกองทัพบกได้อนุมัติจัดตั้งศูนย์การศึกษาของหน่วยต่างๆ ไปแล้วเป็นจำนวน 22 ศูนย์ กระจายอยู่ทั่วประเทศ ทั้งนี้ศูนย์การศึกษาที่มีความพร้อมจะมีห้องสมุดขนาดเล็ก ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ และห้องปฏิบัติการทางภาษา ไว้ให้บริการ เป็นการรองรับการใช้ระบบจัดการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-learning) หรือใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของหน่วยต่างๆ ภายในกองทัพบก ตามนโยบายการศึกษาของกองทัพบก พุทธศักราช 2560 – 2564⁵ สอดรับกับ นโยบายพลเอก ณรงค์พันธ์ จิตต์แก้วแท้ ผู้บัญชาการทหารบก พุทธศักราช 2564 มุ่งเน้นการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมทางทหารทุกระดับให้มุ่งเน้นการฝึกอบรมทางทหารที่เน้นการปฏิบัติ (Active learning) พร้อมกับส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-learning) นอกจากนั้นทหารกองประจำการที่มีวุฒิการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือ ต่ำกว่า เมื่อปลดประจำการควรได้รับวุฒิทางการศึกษาสูงขึ้นอีกหนึ่งระดับ และมีความรู้ด้านวิชาชีพสามารถนำไปประกอบอาชีพได้⁶ และการเตรียมความพร้อมให้ทหารกองประจำการโดยเฉพาะผู้สมัครเลื่อนการปลดประจำการได้มีโอกาสสมัครสอบและได้รับการคัดเลือกเข้ารับราชการเพิ่มสูงขึ้น นับเป็นการพัฒนาระบบการจัดการกำลังพลหลักของกองทัพบก⁷

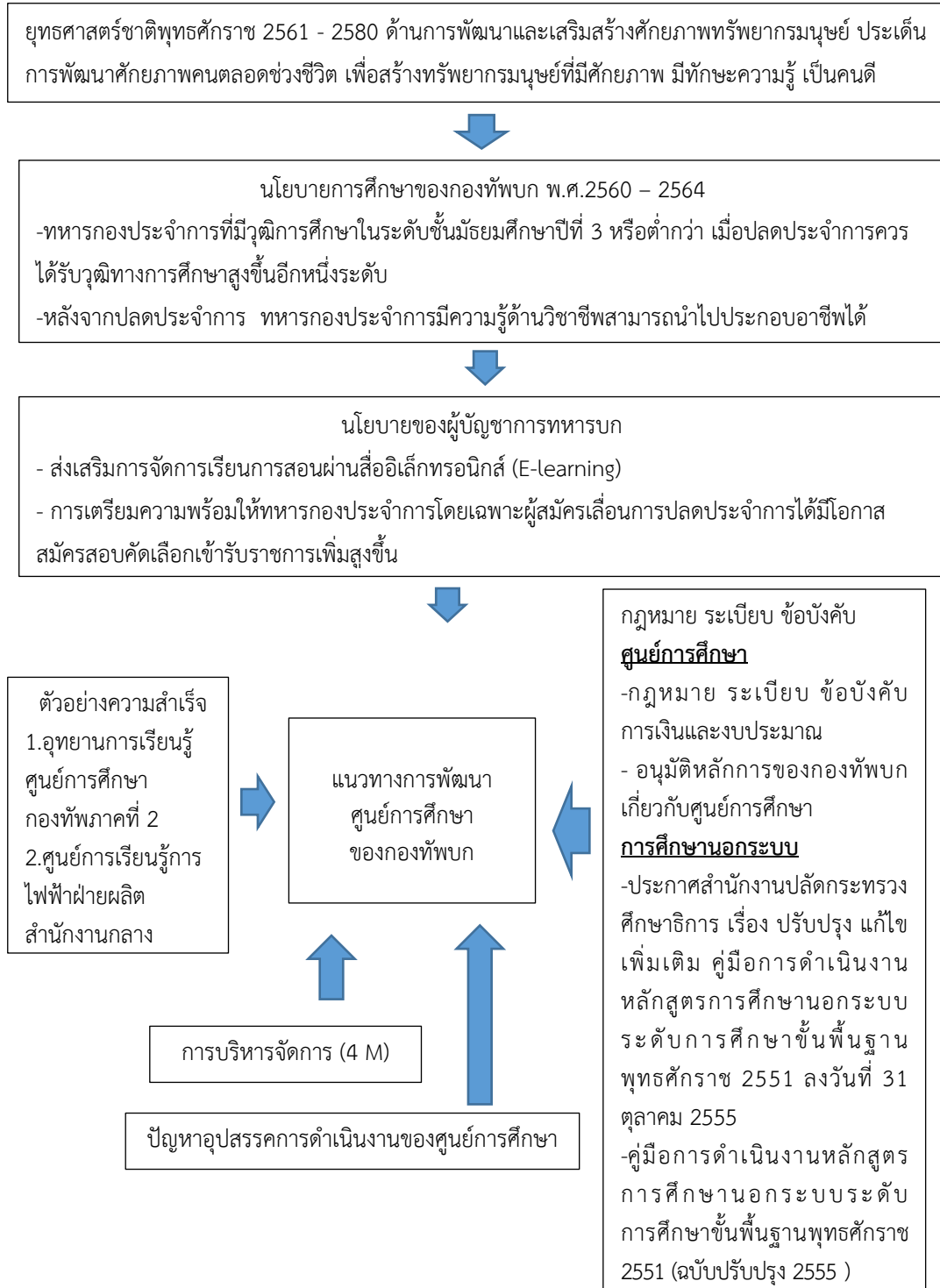
นโยบายการฝึกอบรมและการศึกษาของกองทัพบก พุทธศักราช 2566 – 2570 กำหนดให้กรมยุทธศึกษาทหารบกกำกับดูแลและให้การสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์การศึกษาของกองทัพบกที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งขึ้นในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้เป็นกลไกหลักในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับกำลังพลกองทัพบก เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการศึกษาของกำลังพลกองทัพบกทุกระดับให้สูงขึ้นทั้งความรู้ทางวิชาการทหารและความรู้วิชาการทั่วไป รวมทั้งช่วยเหลือครอบครัวของกำลังพลกองทัพบกให้ได้รับการศึกษาทั้งในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษาอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาให้กองทัพบกเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ต่อไปในอนาคต⁸

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาศูนย์การศึกษาของกองทัพบกให้เป็นศูนย์เรียนรู้สมัยใหม่ที่มีประสิทธิภาพ มีความพร้อมสามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายการศึกษาของกองทัพบก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาของกองทัพบกในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาของกองทัพบก
3. เพื่อศึกษาตัวอย่างความสำเร็จของศูนย์การศึกษาของกองทัพบกที่เป็นศูนย์เรียนรู้สมัยใหม่ที่มีประสิทธิภาพ และศูนย์การศึกษาที่มีความพร้อม นำมาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับศูนย์การศึกษาของกองทัพบก
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์การศึกษาของกองทัพบก

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบการวิจัย ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ ตามที่วิทยาลัยการ
ที่พบกกำหนด เป็นแนวทางในการศึกษา

2. ขอบเขตการศึกษา : ขอบเขตด้านเนื้อหามุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์
การศึกษาให้เป็นศูนย์เรียนรู้สมัยใหม่ที่มีประสิทธิภาพ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลใน
ห้วงเดือน มกราคม ถึง มีนาคม พุทธศักราช 2566

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล สืบค้นข้อมูลจากเอกสาร รายงาน กฎ ระเบียบ
คำสั่ง ของทางราชการจากหน่วยงานราชการ และกองทัพบก แหล่งความรู้จากตำราทั้ง
ของไทยและต่างประเทศ รวมทั้งแหล่งข้อมูลเสริมจากอินเทอร์เน็ตโดยพิจารณาเลือกใช้
ข้อมูลจากเว็บไซต์ที่เชื่อถือได้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้กรอบการคิดเชิงยุทธศาสตร์เป็นแนวทางในการ
วิเคราะห์ข้อมูล สังเคราะห์รูปแบบแนวทางการพัฒนาศูนย์การศึกษาให้เป็นศูนย์เรียนรู้
สมัยใหม่ที่มีประสิทธิภาพ และศูนย์การศึกษามีความพร้อม

5. ขั้นตอนการดำเนินงาน

ตารางที่ 1 กำหนดการดำเนินงาน

กิจกรรม \ เวลา	มกราคม 2566	กุมภาพันธ์ 2566	มีนาคม 2566	เมษายน 2566	พฤษภาคม 2566
1. การเสนอโครงร่างวิจัย	←→				
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล	←→	←→	←→		
3. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล			←→	←→	
4. การสรุปผลการวิจัย				←→	
5. การเขียนรายงานการวิจัย					←→
6. การนำเสนอผลการวิจัย					←→

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับศูนย์การศึกษาและวิธีการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาของหน่วยต่างๆ ในกองทัพบก ว่าควรปรับปรุงพัฒนาไปอย่างไร
2. ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาและบูรณาการความร่วมมือของหน่วยเจ้าของศูนย์การศึกษา ศูนย์การศึกษาและกองทัพบก กับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งภาคเอกชนเพื่อพัฒนาศูนย์การศึกษาทั่วประเทศ

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

ศูนย์การศึกษาของกองทัพบก เป็นกลไกหลักในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับกำลังพลของกองทัพบก เป็นศูนย์กลางของข้อมูลการศึกษาให้กับกำลังพล เป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุน ส่งเสริม การยกระดับการศึกษาของกำลังพลทุกระดับชั้น ตลอดจนครอบครัวให้สูงขึ้น รวมถึงสนับสนุนข้อมูลการเรียนรู้ในด้านต่างๆ ทั้งวิชาการทหาร วิชาการทั่วไป วิชาชีพ และการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้กำลังพลและครอบครัวได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง อันจะนำไปสู่การพัฒนาให้กองทัพบกเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ต่อไป⁹

ศูนย์การศึกษาฯ มีบทบาทเป็นกลไกในการถ่ายทอดและส่งผ่านความรู้จากแหล่งความรู้ โดยการให้บริการสื่อความรู้ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต ห้องปฏิบัติการทางภาษา และจัดกิจกรรม จัดหลักสูตรระยะสั้น (Unit School) ขึ้นภายในหน่วย และเป็นกลไกในการแก้ปัญหาของผู้บังคับบัญชาโดยเฉพาะในเรื่องความแตกต่างทางความรู้ ความคิด ทักษะ ความเข้าใจของผู้ใต้บังคับบัญชาที่แตกต่างกันในทุกระดับชั้น รวมถึงให้การสนับสนุนการฝึก-ศึกษาอบรมให้กับกำลังพลของหน่วยโดยประสานงานกับหน่วยงานพลเรือนและเอกชนด้านความรู้ รวมทั้งดำเนินการตามโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันการศึกษาภายนอกกระทรวงกลาโหม สร้างขวัญกำลังใจ เป็นกลไกในการส่งเสริมวิชาชีพให้กับกำลังพลและครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่งเสริมการประดิษฐ์คิดค้นและสร้างนวัตกรรม เก็บรักษา ถ่ายทอดกลยุทธ์และภูมิปัญญาของหน่วยให้กับกำลังพลรุ่นหลังๆ ต่อไป ทำหน้าที่ประสานขอรับการสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือ บุคลากร สถานที่ รวมทั้งงบประมาณจากภาครัฐเอกชน ประสานการจัดการความรู้ของหน่วย นำความรู้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาเผยแพร่ให้กำลังพลของหน่วยได้รับรู้และสามารถใช้เทคโนโลยีนั้นได้¹⁰

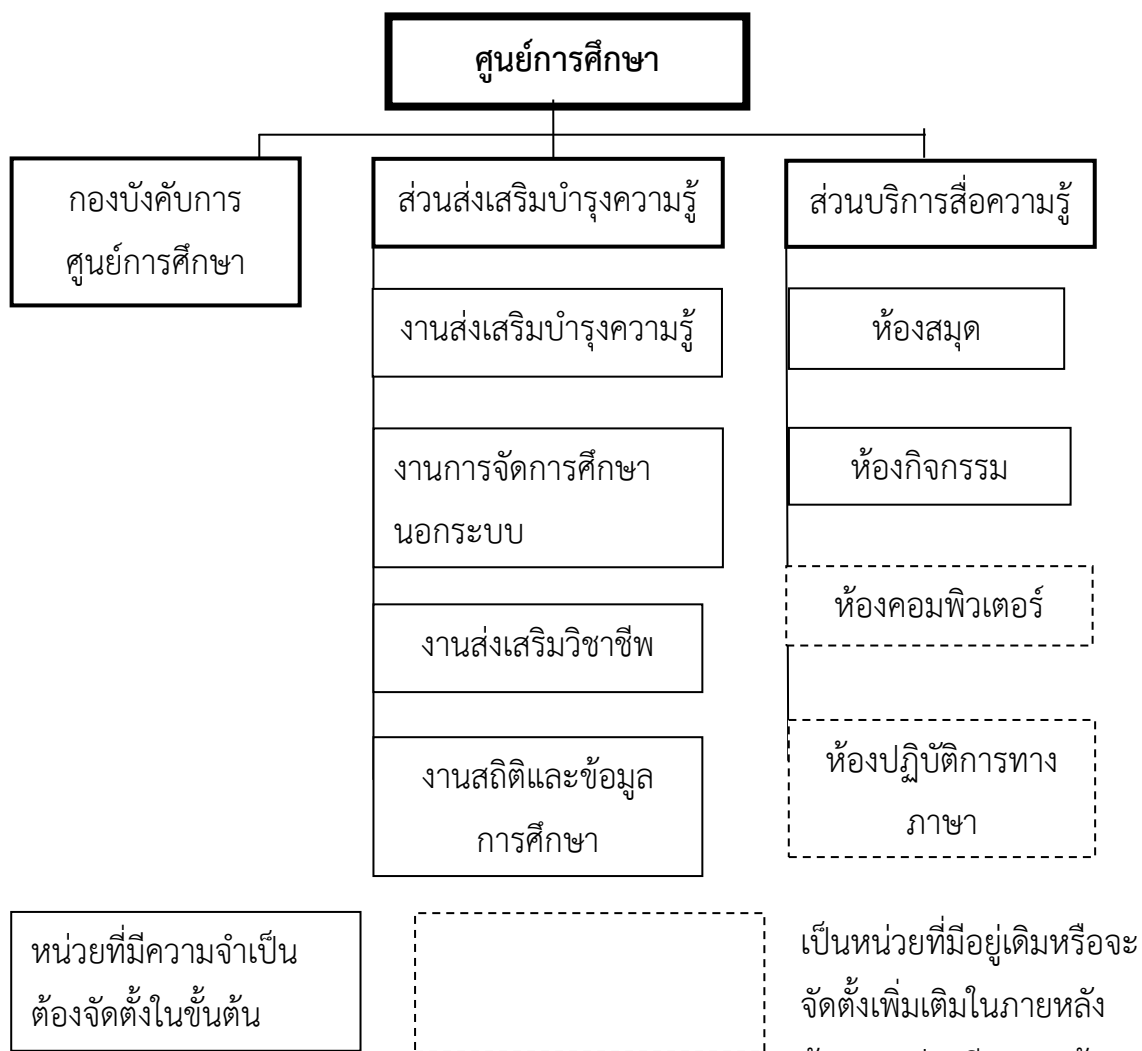
ศูนย์การศึกษาดำเนินการภายใต้การกำกับดูแลของกรมยุทธศึกษาทหารบก ในการแนะนำ ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก และดำเนินการให้การศึกษิตตามความจำเป็น

รวมทั้งส่งเสริมการศึกษาในลักษณะของศูนย์ประสานงานและบริการในด้านกิจการ
ห้องสมุด ดังนี้

1. ช่วยเหลือกำลังพลของกองทัพบกทั้งนายทหารสัญญาบัตรและนายทหาร
ประทวน ส่งเสริมการศึกษาระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยภายใต้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ
ในเรื่องการศึกษานอกเวลาราชการและในเวลาราชการบางส่วน
2. ให้คำแนะนำ ในการบริการด้านการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เช่น ห้องสมุด
และการศึกษาภาษาอังกฤษ
3. เพื่อช่วยเหลือในด้านการศึกษาของครอบครัวของกำลังพลในกองทัพบกให้
สูงขึ้น ทั้งในระดับมัธยมศึกษา และอุดมศึกษา
4. เพื่อดำเนินงานส่งเสริมบำรุงความรู้ ให้กำลังพลและครอบครัวในการ
ประกอบอาชีพ ให้ความรู้ที่มีความทันสมัยมีความสำคัญจำเป็นตามสถานการณ์

โครงสร้างการจัดและหน้าที่ ประกอบด้วย กองบังคับการศูนย์การศึกษา ส่วนส่งเสริม
บำรุงความรู้ และส่วนบริการสื่อความรู้ มีโครงสร้างการจัด ดังนี้

ภาพที่ 2 ผังโครงสร้างศูนย์การศึกษา¹¹

หน้าที่ของแต่ละส่วนงาน

1. กองบังคับการศูนย์การศึกษา

1.1 วางแผน อำนวยการ ควบคุม และกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์การศึกษา ให้เป็นไปตามนโยบายของกองทัพบก และผู้บังคับบัญชาของหน่วย

1.2 ดำเนินการงานในเรื่องธุรการ งบประมาณ และการรายงาน

2. ส่วนส่งเสริมบำรุงความรู้

2.1 งานส่งเสริมบำรุงความรู้ เพื่อให้หน่วยเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) คือ การทำให้ ทุกคนในหน่วยงานมีความใฝ่รู้ มีความรู้เป็นฐาน

และมีการพัฒนาทางความรู้อย่างต่อเนื่อง และเป็นหน่วยงาน ที่มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการสนทนาอย่างเปิดเผย เชื่อมโยงการพึ่งพาระหว่างบุคคล หน่วยงาน รวมทั้งชุมชนที่องค์กรตั้งอยู่ โดยใช้แนวคิดทางการบริหารจัดการความรู้ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ หรือนวัตกรรมที่มีคุณค่าทั้งนี้เพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ

2.1.1 ดำเนินงานตามโครงการความร่วมมือทางวิชาการหรือบันทึกข้อตกลงกับสถาบันการศึกษาสนับสนุนการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท

2.1.2 จัดหาข้อมูลทางการศึกษาจาก สถาบันต่างๆ ของรัฐ และเอกชนทั้งการศึกษาระบบปิด และเปิด ในระดับอุดมศึกษา และการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อแนะแนวในการศึกษาให้กับกำลังพล ทหารกองประจำการ และครอบครัวกำลังพล รวมทั้งจัดหาเอกสารตำรา เพื่อกำลังพล ทหารกองประจำการ และ ครอบครัวกำลังพล ได้ทบทวนความรู้ก่อนเข้าศึกษาในหลักสูตรต่างๆ ของสถาบันการศึกษาต่างๆ

2.1.3 จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้กำลังพล ทหารกองประจำการ และครอบครัวของกำลังพล เกิดความใฝ่รู้โดยดำเนินการดังนี้

- เชิญวิทยากรพิเศษบรรยายให้ความรู้ในสาขาต่างๆ ที่กำลังพล ทหารกองประจำการ และครอบครัวของกำลังพลให้ความสนใจ

- สนับสนุนผู้คิดค้นสิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรมใหม่ๆ ด้วยข้อมูล และแหล่งค้นคว้าที่ช่วย ในการเผยแพร่ แลกเปลี่ยนผลงานกับสถาบันอื่นๆ

- จัดให้มีการทวนวิชาเพื่อเตรียมสอบเข้าสถาบันศึกษาต่างๆ ให้กับกำลังพล ทหารกองประจำการ และครอบครัวของกำลังพล

- จัดให้มีการอบรมภาษาอังกฤษ และภาษาประเทศใกล้เคียง ให้กับกำลังพล ทหารกองประจำการ และครอบครัวของกำลังพล

2.1.4 จัดกิจกรรมให้การฝึกอบรมตามนโยบายของกองทัพบกผู้บังคับบัญชาหรือความรู้ที่จำเป็นตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น เช่น วิธีการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

2.1.5 จัดพิมพ์เอกสารส่งเสริมความรู้ แผ่นพับ โบรชัวร์ เช่น วิธีรับมือภัยจากแก๊งค์คอลเซนเตอร์

2.2 งานการจัดการศึกษานอกระบบ

2.2.1 ประสานงานการจัดการศึกษาให้กับทหารกองประจำการ โดยการประสานงานกับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/จังหวัดและศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในพื้นที่ของหน่วย

2.2.2 วางแผน อำนวยความสะดวก ในการจัดการศึกษานอกระบบให้กับทหารกองประจำการได้มี โอกาสรับการศึกษาเพิ่มขึ้นอีก 1 ระดับ ในระหว่างประจำการ

2.2.3 ช่วยเหลือดำเนินการในการสมัคร ลงทะเบียนเรียน ประสานครูประจำกลุ่ม นัดจัดกิจกรรมพบกลุ่ม ประสานอาจารย์ผู้สอนตามตารางสอนประจำวัน ประสานการใช้ห้องเรียน ห้องกิจกรรม รวบรวมเอกสารของนักศึกษาทหารกองประจำการที่เข้ารับการศึกษานอกระบบเพื่อส่งให้ศูนย์การศึกษานอกระบบฯ ในพื้นที่

2.3 งานส่งเสริมวิชาชีพ

2.3.1 สนับสนุนการส่งเสริมวิชาชีพ โดยการอบรมวิชาชีพต่างๆ ให้กับทหารกองประจำการ รวมทั้งครอบครัวของกำลังพล และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการดำเนินงาน และพัฒนาวิชาชีพเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

2.3.2 ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการสนับสนุนการเปิดหลักสูตรต่างๆให้กับทหารกองประจำการหรือครอบครัว การฝึกอาชีพให้กับครอบครัวของกำลังพลเพื่อหารายได้เสริมหรือใช้อุปโภคบริโภคในครอบครัว

2.3.3 จัดพิมพ์เอกสารส่งเสริมความรู้ในการประกอบอาชีพ เช่น วิธีการทำปุ๋ยหมัก

2.4 งานสถิติและข้อมูล

2.4.1 รวบรวมข้อมูลและจัดทำสถิติของศูนย์การศึกษา

2.4.2 รวบรวมข้อมูลการศึกษาตามโครงการความร่วมมือทางวิชาการ หรือบันทึกข้อตกลงกับมหาวิทยาลัย จัดทำสถิติและข้อมูล เช่น รายชื่อ ข้อมูลการลงทะเบียน ระดับชั้นการศึกษา ห้วงปีที่รับการศึกษา ปีที่สำเร็จการศึกษา ผลการสอบ ผลการศึกษา รายชื่ออาจารย์

2.4.3 รวบรวมและจัดทำข้อมูลและสถิติด้านการศึกษานอกระบบของทหารกองประจำการ เช่น รายชื่อ ข้อมูลการลงทะเบียน ระดับชั้นการศึกษา ห้วงปีที่รับการศึกษา ปีที่สำเร็จการศึกษา ผลการสอบ ผลการศึกษา รายชื่ออาจารย์ประจำกลุ่ม ครูประจำกลุ่ม (นายทหารสัญญาบัตรนายทหารประทวนและกำลังพลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นครูประจำกลุ่ม)

2.4.4 รวบรวมข้อมูลงานส่งเสริมวิชาชีพ จัดทำสถิติและข้อมูล

3. ส่วนบริการสื่อความรู้ ดำเนินการในการจัดการความรู้ (Knowledge Management) เป็นการบริหารจัดการองค์ความรู้ต่างๆ ในหน่วยงาน เช่น อุปกรณ์สถานที่ เอกสาร ตำรา สิ่งอำนวยความสะดวกเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น เพื่อให้บุคลากรได้มีโอกาสเข้าถึงแหล่งความรู้ และได้รับความรู้ที่ต้องการในเวลาที่ต้องการ ให้การสนับสนุนในการจัดเก็บ รวบรวม ถ่ายทอด แลกเปลี่ยนความรู้ บริการเครื่องมืออุปกรณ์ในการเชื่อมโยงเครือข่ายความรู้ทั้ง ในและนอกหน่วย โดยมีหน้าที่และขอบเขตความรับผิดชอบดังนี้

3.1 ห้องสมุด จัดหาหนังสือ ตำรา วารสาร สิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ แบบเรียน สำหรับการศึกษาภายในศูนย์การศึกษา คู่มือกวดวิชา สรุปเนื้อหาสำหรับการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับต่างๆ เช่น นักเรียนนายสิบทหารบก ตลอดจนข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบแผ่นบันทึกข้อมูล ดีวีดี และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อนำมาบริการให้ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้กำลังพล ทหารกองประจำการ และครอบครัวของกำลังพลเข้ามาใช้บริการ

3.2 ห้องปฏิบัติการกรรม และศึกษาอบรม เพื่อเป็นสถานที่ในการจัดกิจกรรมต่างๆ และเป็นสถานที่ศึกษาอบรมกำลังพล ทหารกองประจำการ และครอบครัวของกำลังพล และสามารถใช้จัดการเรียนให้กับนักศึกษาตามโครงการความร่วมมือทางวิชาการหรือบันทึกข้อตกลงกับสถาบันการศึกษา สำหรับศึกษานอกระบบของทหารกองประจำการสามารถใช้ห้องอบรมของกองร้อยในหน่วยทหารได้ อุปกรณ์ที่ควรมีคือจอภาพสำหรับฉายโปรเจกเตอร์ เครื่องโปรเจกเตอร์ และเครื่องคอมพิวเตอร์ รวบรวมข้อมูลการจัดการฝึกอบรม จัดทำสถิติและข้อมูล

3.3 ห้องคอมพิวเตอร์ มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีอุปกรณ์และระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ตสำหรับให้บริการแก่ผู้ใช้บริการ มีโปรแกรมสำหรับใช้ในการเรียน

การสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-learning) ผู้ใช้บริการสามารถสืบค้นข้อมูลในอินเทอร์เน็ตได้ พิมพ์งานเอกสารด้วยโปรแกรมพื้นฐานได้ ผลิตสื่อการเรียนการสอนและสื่อการฝึกอบรม เพื่อให้กำลังพล ทหารกองประจำการ และครอบครัวของกำลังพลเข้ามาใช้บริการ เพื่อค้นหาข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนอบรมการใช้คอมพิวเตอร์ โดยจัดให้มี วิทยากรมาให้ความแนะนำการใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้น เพื่อฝึกทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ และการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อสืบค้นข้อมูล รวบรวมข้อมูลการใช้ห้องคอมพิวเตอร์ จัดทำสถิติและ ข้อมูล

3.4 ห้องปฏิบัติการทางภาษาเพื่อให้บริการในการศึกษาอบรม ภาษาอังกฤษ และ ภาษาใกล้เคียง ให้กับกำลังพล ทหารกองประจำการ และครอบครัว ของกำลังพล โดยห้องปฏิบัติการทางภาษา มีเครื่องขยายเสียงสำหรับวิทยากร มีระบบ เครื่องรับฟังและเครื่องขยายเสียงสำหรับผู้ให้บริการจำนวนมากสำหรับให้บริการเพื่อใช้ฟัง และพูดในการเรียนภาษา รวบรวมข้อมูลการใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษา จัดทำสถิติและ ข้อมูล

การจัดกำลังพล : ใช้กำลังพลภายในหน่วย โดยพิจารณาจัดกำลังพลปฏิบัติหน้าที่ในอัตรา เพื่อพลาง จำนวน 9 นาย ดังนี้

ตารางที่ 1 อัตรากำลังพล¹²

ตำแหน่ง	จำนวน
หัวหน้าศูนย์การศึกษา (ชั้นยศพันเอก)	1 นาย
รองหัวหน้าศูนย์การศึกษา (ชั้นยศพันโท)	1 นาย
นายทหารประจำศูนย์การศึกษา (ชั้นยศพันตรี)	1 นาย
ผู้ช่วยนายทหารประจำศูนย์การศึกษา (ชั้นยศร้อยเอก)	1 นาย
นายสิบธุรการศูนย์การศึกษา (ชั้นยศจ่าสิบเอก)	1 นาย
ผู้ช่วยนายสิบธุรการศูนย์การศึกษา (ชั้นยศสิบเอก)	1 นาย
เสมียน (ชั้นยศสิบเอก)	1 นาย
บรรณารักษ์ห้องสมุด (พนักงานราชการ)	1 นาย

กรอบแนวทางการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาในการร่วมมือพัฒนาฝีมือ แรงงานและส่งเสริมการมีงานทำระหว่างกองทัพบก กับกรมพัฒนาฝีมือ แรงงาน และกรมการจัดหางาน

จากบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการพัฒนาฝีมือแรงงานและส่งเสริมการมีงานทำระหว่างกองทัพบก กับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และกรมการจัดหางาน¹³ เมื่อ 24 สิงหาคม พุทธศักราช 2558 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 24 สิงหาคม พุทธศักราช 2558 ถึง 30 กันยายน พุทธศักราช 2561 เพื่อให้ กองส่งเสริมบำรุงความรู้ สำนักการศึกษา กรมยุทธศึกษาทหารบก และ หน่วยขึ้นตรงกองทัพบกยึดถือปฏิบัติ ทั้งนี้ได้มีการดำเนินการตามบันทึกข้อตกลงฯ ในห้วงที่ผ่านมา ดังนี้

1. การปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินการส่งเสริมการฝึกอาชีพฯ

1.1 ชั้นที่ 1 (การให้ข้อมูล)

1.1.1 หน่วยฝึกทหารใหม่ โดย ผู้บังคับหน่วยหน่วยที่รับผิดชอบในการจัดตั้งหน่วยฝึกทหารใหม่ ประสานงานกับ สำนักงานจัดหางานจังหวัด ในพื้นที่เพื่อร่วมกันในการจัด แนะนำอาชีพและทดสอบความถนัดทางอาชีพให้กับทหารกองประจำการ ในห้วง 1-7 สัปดาห์แรกหลังจากทหารเข้ากองประจำการ ณ หน่วยฝึกทหารใหม่ของแต่ละหน่วย

1.1.2 กรมการจัดหางานเข้าชี้แจง แนะนำอาชีพ ทดสอบความพร้อมทางอาชีพให้ความรู้เกี่ยวกับตลาดแรงงานในประเทศและต่างประเทศ การประกอบอาชีพอิสระ วิเคราะห์ตลาดงาน การเลือกอาชีพ (ใช้เวลา 1 วัน)

1.2 ชั้นที่ 2 (การสำรวจความต้องการ) กองส่งเสริมบำรุงความรู้ สำนักการศึกษา กรมยุทธศึกษาทหารบก สำรวจความต้องการในการฝึกวิชาชีพ ตามความต้องการของทหารกองประจำการ และรวบรวมผลการสำรวจฯ ส่งให้กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อขอที่นั่งและขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการฝึก โดยสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด ในพื้นที่ของหน่วย นำเข้าแผนงานประจำปีแล้วไปทำการฝึกให้ทหารกองประจำการเมื่อถึงห้วงเวลาก่อนปลดจากประจำการ

1.3 ชั้นที่ 3 (การฝึกอบรมฯ) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดในพื้นที่ของหน่วย ดำเนินการฝึกวิชาชีพ

ให้กับทหารกองประจำการในห้วง 4 เดือนก่อนปลดจากกองประจำการ (โดยใช้งบประมาณของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน)

1.4 ขั้นที่ 4 (การรับสมัครงาน) กรมการจัดหางานโดยสำนักงานจัดหางานจังหวัด สำนักงานจัดหางานในพื้นที่จัดงานนัดพบแรงงาน โดยเชิญนายจ้าง/สถานประกอบการมารับสมัครงาน ก่อนทหารปลดประจำการ 1 เดือน (ใช้เวลา 1 วัน)

1.5 ขั้นที่ 5 (การติดตาม และรายงานผล) กรมการจัดหางาน และทุกหน่วยของกองทัพบกที่มีการดำเนินการตามบันทึกข้อตกลงฯ ให้ทำการติดตามผลการมีงานทำของทหารกองประจำการ แล้วรายงานผลให้กรมยุทธศึกษาทหารบก หลังจากนั้นกองส่งเสริมบำรุงความรู้ สำนักการศึกษา กรมยุทธศึกษาทหารบกรวบรวมผลการดำเนินการรายงานให้กองทัพบก (ผ่านกรมกำลังพลทหารบก) ทราบ

รายงานผลการปฏิบัติงานของกรมการจัดหางาน¹⁴ ในไตรมาสที่ 1 (ตุลาคม - ธันวาคม 2565) ของปีงบประมาณ 2566

กรมการจัดหางานมีภารกิจหลักที่สำคัญประกอบด้วย การจัดหางานในประเทศ การจัดหางานต่างประเทศ การแนะแนวและส่งเสริมการประกอบอาชีพ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงาน การตรวจและคุ้มครองคนหางาน และการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

1. การจัดหางานในประเทศการให้บริการจัดหางานในประเทศ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนวัยทำงานได้มีงานทำ มีรายได้ที่เหมาะสม รับรู้ข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงาน ลดปัญหาการว่างงาน และการขาดแคลนแรงงาน โดยได้ดำเนินการในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้บริการอย่างทั่วถึงและส่งเสริมการมีงานทำให้แก่ประชาชน ทุกกลุ่ม เป้าหมาย ได้แก่ การให้บริการจัดหางาน ณ ศูนย์บริการจัดหางาน เพื่อคนไทย การให้บริการจัดหางานเคลื่อนที่ไปในพื้นที่ต่าง ๆ การจัดงานนัดพบแรงงาน การให้บริการจัดหางานแก่ผู้ประกันตนกรณีว่างงาน รวมไปถึงการให้บริการจัดหางานแก่กลุ่มคนพิเศษ ได้แก่ การจัดหางานให้นักเรียน นักศึกษาในช่วงปิดเทอม ผู้พันโทฯ ทหารกองประจำการที่จะปลดเป็นทหารกองหนุน เยาวชนในสถานพินิจฯ คนพิการ และผู้สูงอายุ มีดังนี้

ตารางที่ 4 ผู้ลงทะเบียนสมัครงาน ผู้สมัครงานมาใช้บริการจัดหางาน
ตำแหน่งงานว่าง และการบรรจุงาน (รายงานผลการปฏิบัติงานของกรมการจัดหางาน
ในไตรมาสที่ 1 (ตุลาคม - ธันวาคม 2565) ของปีงบประมาณ 2566)

วุฒิการศึกษา	ผู้ลงทะเบียน สมัครงาน	ผู้สมัครงานมา ใช้บริการ จัดหางาน	ตำแหน่ง งานว่าง	บรรจุงาน
รวม	14,643	65,080	150,438	48,668
ประถมศึกษา และต่ำกว่า	1,721	8,938	23,228	7,494
มัธยมศึกษา	7,400	27,752	52,307	22,946
ประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.)	1,154	4,575	22,154	3,552
- พาณิชย	244	772	0	0
- ช่าง	174	571	0	0
- อื่น ๆ	736	3,232	22,154	3,552
ประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	1,525	7,095	21,857	5,219
- พาณิชย	435	1,318	0	0
- ช่าง	0	0	0	0
- อื่น ๆ	1,090	5,777	21,857	5,219
อนุปริญญา	92	297	12,439	224
ปริญญาตรี	2,707	15,969	17,547	9,098
ปริญญาโท	43	448	718	131
ปริญญาเอก	1	6	188	4

1.1 ผู้ลงทะเบียนสมัครงาน ในช่วงไตรมาสที่ 1 (ตุลาคม - ธันวาคม 2565) ของปีงบประมาณ 2566 มีผู้ลงทะเบียนสมัครงาน รวมทั้งสิ้น จำนวน 14,643 คน แยกเป็น เพศชาย จำนวน 6,854 คน (ร้อยละ 46.81) เพศหญิง จำนวน 7,789 คน (ร้อยละ 53.19) โดยเมื่อพิจารณาผู้ลงทะเบียนสมัครงานพบว่า เป็นผู้มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษามากที่สุด จำนวน 7,400 คน คิดเป็นร้อยละ 50.54 ของผู้ลงทะเบียนสมัครงานทั้งหมด และประสงค์จะหางานทำในประเภทอาชีพงานพื้นฐานมากที่สุด จำนวน 4,847 คน คิดเป็นร้อยละ 33.10 ของผู้ลงทะเบียนสมัครงานทั้งหมด ประเภทอาชีพงานพื้นฐานเป็นกลุ่มอาชีพในด้านต่าง ๆ ที่จำแนกเป็น 3 ด้าน คือ

1.1.1 ด้านการขายและการให้บริการ เช่น งานทำความสะอาด ซัก รีด รักษาความปลอดภัย ส่งเอกสาร ขนสัมภาระ เก็บขยะ กวาดถนน ยามรักษาการณ์ ส่งเอกสาร งานอ่านตัวเลขจากมิเตอร์ งานขนสัมภาระ

1.1.2 ด้านเกษตร ประมง และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ตัดหญ้า เก็บผักผลไม้ เลี้ยงสัตว์ ทำความสะอาดโรงเรือน ไถและปราบพื้นที่เพื่อทำการเกษตร เพาะปลูกและจับสัตว์ เป็นต้น

1.1.3 ด้านเหมืองแร่ ก่อสร้าง การผลิต และการขนส่ง เช่น การขุด ตัก ยก ปราบพื้นที่ และเคลื่อนย้ายสิ่งของ การคัดเลือก และบรรจุสินค้าด้วยมือ เป็นต้น

ผู้ลงทะเบียนสมัครงานที่มีจำนวนมาก ในลำดับรองลงมา พบว่า เป็นผู้มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวน 2,707 คน คิดเป็นร้อยละ 18.49 ของผู้ลงทะเบียนสมัครงานทั้งหมด โดยผู้มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวน 808 คน คิดเป็นร้อยละ 29.85 ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ประสงค์จะหางานทำในประเภทอาชีพ เสมียน เจ้าหน้าที่มากที่สุด ได้แก่กลุ่มอาชีพเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน เสมียนสำนักงานและเจ้าหน้าที่บริการลูกค้า

1.2 ผู้สมัครงานมาใช้บริการจัดหางานในช่วงไตรมาสที่ 1 (ตุลาคม - ธันวาคม 2565) ของปีงบประมาณ 2566 มีผู้สมัครงานมาใช้บริการจัดหางานจำนวนทั้งหมด 65,080 คน แยกเป็น เพศชาย จำนวน 27,551 คน (ร้อยละ 42.33) เพศหญิง จำนวน 37,529 คน (ร้อยละ 57.67)

1.3 ตำแหน่งงานว่าง ในช่วงไตรมาสที่ 1 (ตุลาคม - ธันวาคม 2565) ของปีงบประมาณ 2566 มีตำแหน่งงานว่างที่สถานประกอบการ/นายจ้างต้องการให้จัดหา ผู้สมัครงาน รวมทั้งสิ้น จำนวน 150,438 อัตราแยกเป็น เพศชาย จำนวน 26,844 อัตรา (ร้อยละ 17.84) เพศหญิง จำนวน 8,691 อัตรา (ร้อยละ 5.78) และไม่ระบุเพศ จำนวน 114,903 อัตรา (ร้อยละ 76.38)

ประเภทอาชีพที่นายจ้าง/สถานประกอบการแจ้งความต้องการมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ อาชีพงานพื้นฐาน จำนวน 67,586 คน (ร้อยละ 44.93) อาชีพ รองลงมา คือ ช่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 21,945 คน (ร้อยละ 14.59) และพนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาดจำนวน 15,639 อัตรา (ร้อยละ 10.40) ตามลำดับ

นอกจากนี้ นายจ้าง/สถานประกอบการที่มาแจ้งความต้องการ แรงงานกับกรมการจัดหางานมีความต้องการแรงงานที่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มากที่สุด คือ จำนวน 52,307 อัตรา (ร้อยละ 34.77)

1.4 การบรรจุงาน ในช่วงไตรมาสที่ 1(ตุลาคม - ธันวาคม 2565) ของ ปีงบประมาณ 2566 การให้บริการจัดหางานของกรมการจัดหางาน มีผู้ได้รับการบรรจุงาน ทั้งหมด จำนวน 48,668 คน คิดเป็นร้อยละ 74.78 ของผู้สมัครงานที่มาใช้บริการจัดหางาน แยกเป็น เพศชาย จำนวน 21,130 คน (ร้อยละ 43.42) เพศหญิง จำนวน 27,538 คน (ร้อยละ 56.58)

เมื่อแยกการบรรจุงานตามระดับการศึกษาพบว่า ผู้ที่ได้รับการ บรรจุงานมีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษามากที่สุด จำนวน 22,946 คน (ร้อยละ 47.15) รองลงมา ระดับปริญญาตรี จำนวน 9,098 คน (ร้อยละ 18.69) ระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า จำนวน 7,494 คน (ร้อยละ 15.40) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 5,219 คน (ร้อยละ 10.72) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 3,552 คน (ร้อยละ 7.30) ระดับอนุปริญญา จำนวน 224 คน (ร้อยละ 0.46) ระดับปริญญาโท จำนวน 131 คน (ร้อยละ 0.27) และระดับปริญญาเอก จำนวน 4 คน (ร้อยละ 0.01) ของ ผู้ได้รับการบรรจุงานทั้งหมด

เมื่อแยกการบรรจุนานตามประเภทอาชีพพบว่า ประเภทอาชีพที่ได้รับ การบรรจุนานมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ อาชีพงานพื้นฐาน จำนวน 23,630 คน (ร้อยละ 46.52) รองลงมา คือ ช่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6,359 คน (ร้อยละ 13.07) และเสมียน เจ้าหน้าที่ จำนวน 6,337 คน (ร้อยละ 13.02)

ประเภทอุตสาหกรรมที่มีการบรรจุนานมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ อุตสาหกรรมการผลิต ช่าง จำนวน 20,678 คน (ร้อยละ 42.49) รองลงมาอุตสาหกรรม การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ และจักรยานยนต์ จำนวน 11,970 คน (ร้อยละ 24.60) และอุตสาหกรรมที่พักแรม และบริการด้านอาหาร จำนวน 3,116 คน (ร้อยละ 6.40) ซึ่งทั้ง 3 ประเภทอุตสาหกรรมดังกล่าว ผู้มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ได้รับการบรรจุนานมากที่สุด

1.5 การให้บริการจัดหางานของศูนย์บริการจัดหางานเพื่อคนไทย กรมการจัดหางานได้มีการให้บริการประชาชนโดยนำเทคโนโลยีมาช่วยในการลดขั้นตอน การปฏิบัติงาน เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกรวดเร็ว สามารถสืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังมีจุดการให้บริการ คนพิการ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการเป็น ลำดับแรก มีการให้บริการตามระบบ Recruitment เพื่อคัดกรองผู้สมัครงานให้ได้งานทำ ตามความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ของตนเอง รวมทั้งมีการให้บริการแนะ แนวอาชีพ โดยการบริการข้อมูลอาชีพบริการทดสอบความพร้อมทางอาชีพด้วยตนเอง แนะนำอาชีพและให้คำปรึกษาอาชีพ ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม มีการแสดงสินค้าของ กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านและการประกอบอาชีพอิสระ โดยในช่วงไตรมาสที่ 1 (ตุลาคม - ธันวาคม 2565) ของปีงบประมาณ 2566 มีผู้ติดต่อขอรับบริการตามโครงการทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น จำนวน 29,783 คนโดยให้บริการ ณ กรุงเทพมหานคร จำนวน 4,428 คน คิดเป็นร้อยละ 14.87 ส่วนภูมิภาค จำนวน 25,355 คน คิดเป็นร้อยละ 85.13

2. การแนะแนวและส่งเสริมการประกอบอาชีพ การแนะแนวและส่งเสริม การประกอบอาชีพเป็นการดำเนินการเพื่อให้ นักเรียน นักศึกษาผู้ที่อยู่ในวัยทำงาน และผู้ กำลังเข้าสู่ตลาดแรงงานมีความรู้ความสามารถ และทราบความถนัดในการประกอบอาชีพ ของแต่ละคน โดยให้การแนะแนวอาชีพแก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป รวมทั้งส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ โดยการสาธิตอาชีพและทดลองปฏิบัติส่งเสริมการ

มีงานทำให้ทหารกองประจำการ จัดงานมหกรรมสร้างงาน สร้างอาชีพฯ งานวันแนะแนว อาชีพและจัดประชุม/สัมมนาครูแนะแนวอาชีพ ซึ่งไตรมาสที่ 1 ของปีงบประมาณ 2566 (ตุลาคม – ธันวาคม 2565) กรมการจัดหางานได้ดำเนินการแนะแนวอาชีพ เพื่อการมีงาน ทำให้กับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยนักเรียน นักศึกษา ผู้ประกันตนกรณีว่างงาน ประชาชนทั่วไป เด็กและเยาวชนในสถานพินิจ ผู้ถูกคุมประพฤติ ผู้ต้องขัง และทหารกองประจำการที่จะปลดเป็นทหารกองหนุน รวมทั้งสิ้น จำนวน 66,020 คน โดยมีผลการดำเนินงานในการแนะแนวอาชีพให้ทหารกองประจำการที่จะปลดเป็นทหารกองหนุนใน ไตรมาสที่ 1 ของปีงบประมาณ 2566 (ตุลาคม – ธันวาคม 2565) ได้จัดกิจกรรมส่งเสริม การมีงานทำให้ทหารกองประจำการที่จะปลดเป็นทหารกองหนุนได้มีงานทำ และสามารถ ประกอบอาชีพตามความรู้ ความสามารถ โดยการจัดหางานและส่งเสริมการประกอบ อาชีพอิสระ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 797 คน ได้รับการส่งเสริมอาชีพอาชีพอิสระ โดยการทดลองปฏิบัติ จำนวน 327 คน เข้าฟังบรรยายอภิปราย จำนวน 797 คน รับ คำปรึกษา/แนะแนวอาชีพ จำนวน 797 คน ทดสอบวัดบุคลิกภาพ จำนวน 331 คน

ตารางที่ 5 การส่งเสริมการมีงานทำของทหารกองประจำการที่จะปลดเป็นทหารกองหนุน (รายงานผลการปฏิบัติงานของกรมการจัดหางาน ในไตรมาสที่ 1 (ตุลาคม - ธันวาคม 2565) ของปีงบประมาณ 2566)

จังหวัด	กิจกรรมส่งเสริมการมีงานทำให้ทหารกองประจำการที่จะปลดเป็นทหารกองหนุน							
	ผู้เข้าร่วมงาน	ส่งเสริมอาชีพและทดลองปฏิบัติ (คน)	ผู้เข้าฟังการบรรยาย/อภิปราย (คน)	รับคำปรึกษาแนะแนวอาชีพ (คน)	ทดสอบวัดบุคลิกภาพ	เผยแพร่เอกสาร		
						แผ่น	ฉบับ	เล่ม
ภาคกลาง	797	327	797	797	331	562	70	20
ชลบุรี	320	0	320	320	0	0	0	0
สระแก้ว	150	0	150	150	50	150	0	0
กาญจนบุรี	200	200	200	200	200	285	70	20
เพชรบุรี	127	127	127	127	81	127	0	0

สภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาของกองทัพบกในปัจจุบัน

1. ปัญหาในการดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบให้กับทหารกองประจำการ

1.1 ครูประจำกลุ่มจะต้องเป็นนายทหารสัญญาบัตรนายทหารประทวนหรือกำลังพลที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีและเป็นผู้ผ่านการฝึกอบรมให้เป็นครูประจำกลุ่ม ครูประจำกลุ่ม 1 นายรับผิดชอบทหารกองประจำการที่เป็นนักศึกษา

การศึกษานอกระบบจำนวน 50 นาย ถ้ามีจำนวนครูประจำกลุ่มไม่เพียงพอจะทำให้ไม่สามารถเปิดห้องเรียนเพื่อจัดการเรียนการสอนได้

1.2 ทหารกองประจำการที่เข้าประจำการใหม่ ไม่ได้นำหลักฐานการสมัครเข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนมาด้วยในวันที่รายงานตัวเข้าหน่วย ทำให้เสียสิทธิในการสมัครเข้าเรียนได้ตั้งแต่สัปดาห์แรกของการเป็นทหารกองประจำการ

1.3 ศูนย์การศึกษาไม่ได้ประสานขอผ่อนผันการขอส่งหลักฐานวุฒิการศึกษาให้หน่วยงานการศึกษานอกระบบฯ ในพื้นที่ ก่อนการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสอบ ทำให้นักศึกษาทหารกองประจำการไม่มีสิทธิสอบ

1.4 ศูนย์การศึกษาไม่ได้ประสานขอเปลี่ยนแปลงสถานที่สอบให้ไปสอบใกล้พื้นที่ปฏิบัติงานสำหรับทหารกองประจำการที่ไปปฏิบัติงานนอกหน่วย

1.5 นักศึกษาทหารกองประจำการขาดสอบจำนวนมากเนื่องจากติดปฏิบัติงานตามภารกิจของหน่วย และทหารกองประจำการที่ลาพักไม่ได้กลับมาสอบ

2. ปัญหาในการดำเนินการตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการพัฒนาฝีมือแรงงานและส่งเสริมการมีงานทำระหว่างกองทัพบก กับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และกรมการจัดหางาน เมื่อกรมยุทธศึกษาทหารบกดำเนินการสำรวจความต้องการในการฝึกวิชาชีพของทหารกองประจำการ ของหน่วยขึ้นตรงกองทัพบก ในพื้นที่ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค พบว่ามีทหารกองประจำการที่ต้องการฝึกวิชาชีพฯ จำนวนมากประมาณ 10,000 - 12,000 นาย ในแต่ละห้วงที่มีทหารปลดประจำการ แต่สำนักงบประมาณได้ให้งบประมาณแก่กรมพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อทำการฝึกให้กับทหารกองประจำการได้เพียงแค่ 3,000 - 4,000 นาย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาของกองทัพบก

วิเคราะห์ปัจจัยภายในโดยใช้การวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การบริหาร(4M)

ด้านกำลังพล (Man)

1. มีอัตรากำลังพลที่เหมาะสม
2. กำลังพลมีความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงานในหน้าที่ แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องเปลี่ยนไปรับหน้าที่ใหม่หรือหน้าที่อื่น อาจจะไม่มีความรู้ในหน้าที่ใหม่ จะต้องมี

ห้วงเวลาที่ให้เจ้าหน้าที่คนเดิมถ่ายทอดความรู้ในหน้าที่ให้ก่อน เมื่อเจ้าหน้าที่คนใหม่สามารถปฏิบัติงานได้แล้วจึงให้เจ้าหน้าที่คนเดิมไปปฏิบัติงานในหน้าที่ใหม่

3. เจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษามีความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถติดต่อประสานงานได้ง่าย

ด้านงบประมาณ (Money)

1. มีงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรประจำปีจากกองทัพบก ให้แต่ละศูนย์การศึกษาจำนวน 120,000 บาทต่อปี

2. มีการวางแผนการใช้งบประมาณและเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อการใช้งานของศูนย์การศึกษาได้อย่างถูกต้อง

3. สามารถขอรับการสนับสนุนหลักสูตรการฝึกอบรบอาชีพจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือจากภาคเอกชน

ด้านเครื่องมือของศูนย์การศึกษา (Machine)

บางศูนย์การศึกษายังไม่มีห้องคอมพิวเตอร์

ด้านการบริหารจัดการ (Management)

ผู้บังคับหน่วยบางคนที่มีวิสัยทัศน์และให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาและพัฒนาอย่างจริงจัง แต่ผู้บังคับหน่วยบางคนขาดความตั้งใจจริง ที่จะมีการส่งเสริมการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาและพัฒนาศูนย์การศึกษา

สรุปผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

จุดแข็ง ผู้บังคับหน่วยบางคนที่มีวิสัยทัศน์และให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาและพัฒนาอย่างจริงจัง ศูนย์การศึกษามีอัตรากำลังพลที่เหมาะสม กำลังพลมีความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงานในหน้าที่ เจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษามีความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถติดต่อประสานงานได้ง่าย

มีงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรประจำปีจากกองทัพบก ให้แต่ละศูนย์การศึกษาจำนวน 120,000 บาทต่อปี มีการวางแผนการใช้งบประมาณและเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อการใช้งานของศูนย์การศึกษาได้อย่างถูกต้อง สามารถขอรับการสนับสนุนหลักสูตรการฝึกอบรบอาชีพจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือจากภาคเอกชน

จุดอ่อน ผู้บังคับหน่วยบางคนขาดความตั้งใจจริง ที่จะมีการส่งเสริมการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาและพัฒนาศูนย์การศึกษา รวมถึง การประชาสัมพันธ์ระหว่างหน่วยและ ศูนย์การศึกษาฯ หากเจ้าหน้าที่ที่มีความจำเป็นต้องเปลี่ยนไปรับหน้าที่ใหม่หรือหน้าที่อื่น อาจจะทำให้เจ้าหน้าที่ใหม่ไม่มีความรู้ในหน้าที่ บางศูนย์การศึกษายังไม่มีห้องคอมพิวเตอร์

โอกาส นโยบายการฝึกอบรมและการศึกษาของกองทัพบก พุทธศักราช 2566 – 2570 กำหนดให้กรมยุทธศึกษาทหารบกกำกับดูแลและให้การสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์การศึกษาของกองทัพบกที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งขึ้นในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้เป็นกลไกหลักในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับกำลังพลกองทัพบก เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการศึกษาของกำลังพลกองทัพบกทุกระดับให้สูงขึ้นทั้งความรู้ทางวิชาการทหารและความรู้วิชาการทั่วไป รวมทั้งช่วยเหลือครอบครัวของกำลังพลกองทัพบก ให้ได้รับการศึกษาทั้งในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษาอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาให้กองทัพบกเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ต่อไปในอนาคต และนโยบายของผู้บัญชาการทหารบก ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-learning) นอกจากนั้นทหารกองประจำการที่มีวุฒิการศึกษาในระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือต่ำกว่า เมื่อปลดประจำการควรได้รับวุฒิทางการศึกษาสูงขึ้นอีกหนึ่งระดับ และมีความรู้ด้านวิชาชีพสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

อุปสรรค บันทึกข้อตกลงความร่วมมือการพัฒนาฝีมือแรงงานและส่งเสริมการมีงานทำระหว่างกองทัพบก กับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และกรมการจัดหางาน ได้หมดอายุลงทำให้เกิดอุปสรรคแก่หน่วยของกองทัพบกในการนำไปใช้อ้างอิงเป็นหลักฐานแนวทางปฏิบัติร่วมกันกับสำนักงานจัดหางานจังหวัด สำนักงานจัดหางานในพื้นที่และสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด ในพื้นที่ของหน่วย

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ผู้วิจัยขอให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินการในภาพรวมที่มีความสำคัญเกี่ยวกับศูนย์การศึกษา ดังนี้

1. ผู้บังคับบัญชาของหน่วยที่รับผิดชอบในการจัดตั้งศูนย์การศึกษาต้องให้ความสำคัญ มีความใส่ใจในงานของศูนย์การศึกษา เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายของกองทัพบก

2. ถ้าหากศูนย์การศึกษาของหน่วยมีที่ตั้งเหมาะสม อยู่ใกล้เส้นทางคมนาคมที่จะทำให้กำลังพลและครอบครัวจำนวนมากเข้าใช้บริการได้ง่าย มีประชาชนและเยาวชนเดินทางผ่านจำนวนมาก คาดว่าจะมีจำนวนผู้เข้าใช้บริการจำนวนมาก หน่วยควรขออนุมัติจัดตั้งและขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทัพบกเพื่อการจัดตั้งและงบประมาณประจำปีเพื่อดำเนินการ ตามแนวทางการขออนุมัติกองทัพบกเพื่อจัดตั้งศูนย์การศึกษาสำหรับหน่วย ดังนี้

2.1 ความพร้อมของหน่วย หน่วยที่เสนอขออนุมัติกองทัพบกเพื่อจัดตั้งศูนย์การศึกษาควรจะได้มีการดำเนินกิจกรรมด้านการส่งเสริมบำรุงความรู้ อยู่บ้างแล้ว ได้แก่ การจัดการศึกษานอกระบบ (กศน.) ให้กับทหารกองประจำการ ที่ยังไม่จบการศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ให้มีโอกาสได้เข้ารับการศึกษ และให้มีคุณวุฒิการศึกษาสูงขึ้นอีก 1 ระดับ มีกิจกรรมด้านการส่งเสริมบำรุงความรู้ในด้านวิชาการและวิชาการทั่วไป การส่งเสริมการศึกษาในระดับต่างๆ รวมทั้งจัดให้มีการฝึกอบรมวิชาชีพให้กับกำลังพลและครอบครัวภายในหน่วย

2.2 สถานที่ตั้งแนวทางการเลือกสถานที่ตั้งของศูนย์การศึกษาฯ ควรเป็นจุดศูนย์กลาง ภายในค่ายหรือที่ตั้งหน่วย ศูนย์การศึกษาฯ ควรอยู่ใกล้เส้นทางคมนาคม เพื่อให้ มีหน่วยทหารจำนวนมากหรือหลายหน่วย พร้อมทั้งกำลังพลและ

ครอบครัวที่สามารถเข้ามาใช้บริการในด้านการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ และเข้าร่วมกิจกรรมได้สะดวก

2.3 อาคาร สถานที่ และสิ่งอุปกรณ์ :

2.3.1 ใช้อาคารเดิมของหน่วย เพื่อปรับปรุงเป็นศูนย์การศึกษาของหน่วย โดยให้หน่วยขอรับการสนับสนุนเพิ่มเติม จากกองทัพบกเท่าที่มีความจำเป็นและหน่วยยังขาดแคลนเท่านั้น เช่น ขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการปรับปรุงภายในอาคารจากกองทัพบกในการปรับปรุงให้เป็นศูนย์การศึกษา

2.3.2 สำหรับสิ่งอุปกรณ์ ให้หน่วยใช้สิ่งอุปกรณ์ของหน่วยที่มีอยู่เดิมเป็นบางส่วน ได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้สำนักงาน ห้องปฏิบัติการ ตู้เอกสาร และชั้นวางหนังสือ แล้วขอรับการสนับสนุนเพิ่มเติมในส่วนที่มีความต้องการแต่ยังไม่มีจากกองทัพบก

2.4 เมื่อหน่วยได้พิจารณาตามข้อมูล เรียบร้อยแล้วและเห็นว่าหน่วยมีความพร้อมจึงให้หน่วยรายงานขออนุมัติจัดตั้งศูนย์การศึกษาของหน่วย พร้อมทั้งขอรับการสนับสนุนอุปกรณ์และงบประมาณจากกองทัพบก (ผ่าน กองส่งเสริมบำรุงความรู้ สำนักการศึกษา กรมยุทธศึกษาทหารบก)

2.5 กองส่งเสริมบำรุงความรู้ สำนักการศึกษา กรมยุทธศึกษาทหารบก จัดชุดตรวจเพื่อสำรวจความพร้อมของหน่วย

2.6 หากชุดตรวจเห็นว่าหน่วยมีความพร้อมและมีการขอรับการสนับสนุนจากกองทัพบกอย่างเหมาะสม กองส่งเสริมบำรุงความรู้ สำนักการศึกษา กรมยุทธศึกษาทหารบก รายงานขออนุมัติจัดตั้งศูนย์การศึกษา (ผ่านกรมกำลังพลทหารบก) ต่อไป

และ ศูนย์การศึกษาควรนำแนวทางของอุทยานการเรียนรู้ศูนย์การศึกษา กองทัพภาคที่ 2 หรือทีเคพาร์ค (TK park) มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงโดยอาจจะขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทัพบกหรืออาจจะนำแนวทางมาบางอย่างที่ใช้งบประมาณน้อย แล้วนำมาปรับปรุงห้องสมุดของ ศูนย์การศึกษาให้น่าสนใจในการเข้าใช้บริการ เช่น จัดหาชั้นวางแบบใหม่ เรียงหนังสือตามรูปแบบใหม่ จะสามารถดึงดูดให้มีผู้ใช้บริการมากขึ้นได้

3. ศูนย์การศึกษาที่ยังไม่มีห้องคอมพิวเตอร์ ถ้าพิจารณาแล้วว่ามี ความเหมาะสมและคุ้มค่าในการปรับปรุงศูนย์การศึกษาให้มีห้องคอมพิวเตอร์ หน่วยควร รายงานขออนุมัติและขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทัพบกเพื่อดำเนินการ

4. ถ้าหากศูนย์การศึกษาของหน่วยที่มีหน่วยทหารของกองทัพบกหลาย หน่วย มีจำนวนทหารกองประจำการที่จะปลดประจำการจำนวนมากในแต่ละห้วงคือ ห้วง เดือน เมษายนและตุลาคม หน่วยควรจะได้ร่วมกันพิจารณาจัดกิจกรรมเป็นส่วนรวมใน ครั้งเดียวและสถานที่เดียวกันโดยเชิญสำนักงานจัดหางานจังหวัด/เขตที่อยู่ในพื้นที่ของ หน่วยมาดำเนินการเป็นส่วนรวมโดยใช้งบประมาณของสำนักงานจัดหางานจังหวัด/เขตที่ อยู่ในพื้นที่

5. ผู้บังคับบัญชาของหน่วยที่รับผิดชอบในการจัดตั้งศูนย์การศึกษาต้อง พิจารณาจัดเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาจากผู้ที่มีความสมัครใจ มีความสนใจในงานเกี่ยวกับ กิจการส่งเสริมบำรุงความรู้และการศึกษา เป็นผู้ที่มีความรู้สามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ ได้รับมอบหมาย มีทัศนคติที่ดีพร้อมจะเรียนรู้งานของเพื่อนร่วมงานเพื่อให้สามารถทำงาน ทดแทนกันได้ มีการวางแผนเตรียมจัดกำลังพลที่จะทำหน้าที่ครูประจำกลุ่มให้มีจำนวน เพียงพอและมีการวางแผนเพื่อขออนุมัติผู้บังคับหน่วยส่งไปรับการฝึกอบรมครูประจำกลุ่ม โดยห้วงเวลาไม่ทับซ้อนกับการปฏิบัติภารกิจ กำลังพลมีความรู้ความชำนาญในการ ปฏิบัติงานในหน้าที่ แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องเปลี่ยนไปรับหน้าที่ใหม่หรือหน้าที่อื่น อาจจะไม่มีความรู้ในหน้าที่ใหม่ จะต้องมีห้วงเวลาที่ให้เจ้าหน้าที่คนเก่าถ่ายทอดความรู้ในหน้าที่ ให้ก่อน เมื่อเจ้าหน้าที่คนใหม่สามารถปฏิบัติงานได้แล้วจึงให้เจ้าหน้าที่คนเก่าไปรับงานใน หน้าที่ใหม่

6. เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาบางคนที่ต้องปฏิบัติงานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และระบบ E-learning จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และระบบ E-learning โดยอาจจะได้ จากการถ่ายทอดจากการเตรียมมารับงานในหน้าที่ใหม่ที่เจ้าหน้าที่คนเก่าหรือหน่วยได้มีการวางแผนเตรียมให้มารับหน้าที่แล้วส่งไปรับการศึกษ/ฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง

7. ส่วนงานที่เกี่ยวกับทหารกองประจำการโดยเฉพาะการศึกษานอกระบบ และการฝึกวิชาชีพ ผู้บังคับหน่วย ฝ่ายเสนาธิการ ฝ่ายอำนวยการในทุกระดับ รวมทั้ง ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น และควรให้ความสนใจและเข้ามากำกับดูแลให้เกิดผลสัมฤทธิ์

และสามารถติดตามผลว่าหลังจากปลดประจำการไปแล้วผู้ที่ยังไม่สำเร็จการศึกษา การศึกษานอกระบบฯ ได้ออนไปศูนย์การศึกษานอกระบบฯ ในพื้นที่ภูมิลำเนาของทหาร กองประจำการเพื่อศึกษาต่อให้สำเร็จการศึกษา ทหารกองประจำการหลังจากปลด ประจำการไปแล้วได้ไปประกอบอาชีพอะไร บางคนที่ได้เคยสมัครทำงานไว้กับสถาน ประกอบการได้ไปทำงานตามที่สมัครไว้หรือไม่ ด้วยการสำรวจและเก็บข้อมูลไว้ก่อนทหาร กองประจำการปลดประจำการ จึงจะมีข้อมูลของทหารกองประจำการที่ปลดประจำการไป แล้วเอาไว้ใช้ติดต่อ ติดตามตัว เช่นหมายเลขโทรศัพท์ของทหารกองประจำการ บิดา มารดา บุคคลที่ทหารกองประจำการไปพักอาศัยอยู่ด้วย เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงแก้ไขระบบ การดำเนินการในภาพรวมของกองทัพได้อย่างตรงจุดที่เกิดปัญหา

8. ห้องสมุดของศูนย์การศึกษาต้องมีการสำรวจความต้องการของ ผู้ใช้บริการ เพื่อให้จัดหาหนังสือได้ตรงความต้องการของผู้ใช้บริการ

9. เพื่อให้การประชาสัมพันธ์รณรงค์ให้กำลังพลและครอบครัวเข้าไปใช้ บริการของศูนย์การศึกษาบรรลุผล นอกจากหน่วยที่เกี่ยวข้องด้านการประชาสัมพันธ์แล้ว ยังเห็นควรให้ผู้บังคับหน่วยทุกหน่วยรวมทั้งผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นให้ความสนใจใน การประชาสัมพันธ์รณรงค์ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นความสำคัญของการศึกษาหาความรู้ เพิ่มเติมและเข้าไปใช้บริการของศูนย์การศึกษาให้มากขึ้นด้วย

10. ทหารกองประจำการที่เข้าประจำการใหม่ ไม่ได้นำหลักฐานการสมัคร เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนมาด้วยในวันที่ย่างงานตัวเข้าหน่วย ทำให้เสียสิทธิในการ สมัครเข้าเรียนได้ตั้งแต่สัปดาห์แรกของการเป็นทหารกองประจำการ แนวทางแก้ปัญหาคือ ถ้าหากหน่วยบัญชาการรักษาดินแดนจะได้กำหนดให้มีการให้นำหลักฐานการสมัครเข้ารับ การศึกษาการศึกษานอกระบบระบุลงในเอกสารเพิ่มเติมประกอบเข้ากับหมายนัดของ ทหารกองประจำการที่ต้องเข้ารายงานตัวเป็นทหารกองประจำการที่เข้าประจำการใหม่ หากไม่สามารถลงทะเบียนเรียนได้ทันในสัปดาห์แรก ก็ให้ลงทะเบียนเรียนในห้วงต่อไป เพื่อให้สำเร็จการศึกษาได้ภายในห้วงเวลาระหว่างรับราชการเป็นทหารกองประจำการหรือ หากไม่สำเร็จการศึกษาสามารถโอนไปศึกษาต่อยังศูนย์การศึกษานอกระบบในพื้นที่ ภูมิลำเนาได้ หากศูนย์การศึกษาไม่ได้ประสานขอผ่อนผันการขอส่งหลักฐานวุฒิการศึกษา ให้หน่วยงานการศึกษานอกระบบฯ ในพื้นที่ ก่อนการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสอบ ทำให้ นักศึกษาทหารกองประจำการไม่มีสิทธิสอบ แนวทางแก้ปัญหาคือศูนย์การศึกษาจะต้อง

ประสานขอผ่อนผันการส่งหลักฐานวุฒิการศึกษาให้หน่วยงานการศึกษานอกระบบฯ ในพื้นที่ ให้ทันเวลาก่อนการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสอบ หรือ หากศูนย์การศึกษาไม่ได้ประสานขอเปลี่ยนแปลงสถานที่สอบให้ไปสอบใกล้พื้นที่ปฏิบัติงานสำหรับทหารกองประจำการที่ไปปฏิบัติงานนอกหน่วย แนวทางแก้ปัญหาคือศูนย์การศึกษาจะต้องประสานขอเปลี่ยนแปลงสถานที่สอบให้ไปสอบใกล้พื้นที่ปฏิบัติงาน

11. นักศึกษาทหารกองประจำการขาดสอบจำนวนมากเนื่องจากติดปฏิบัติงานตามภารกิจของหน่วย และทหารกองประจำการที่ลาพักไม่ได้กลับมาสอบ แนวทางแก้ปัญหาคือผู้บังคับบัญชาของนักศึกษาทหารกองประจำการต้องกำชับกดดันให้นักศึกษาทหารกองประจำการเข้าสอบ และควรพิจารณาว่าถ้าอนุญาตให้นักศึกษาทหารกองประจำการลาพักแล้วจะกลับมาสอบหรือไม่ ถ้าเห็นว่านักศึกษาทหารกองประจำการลาพักแล้วจะไม่เดินทางกลับมาสอบ ควรจะไม่อนุญาตให้ลาพัก

12. ปัญหาในการดำเนินการตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการพัฒนาฝีมือแรงงานและส่งเสริมการมีงานทำระหว่างกองทัพบก กับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และกรมการจัดหางาน เมื่อกรมยุทธศึกษาทหารบกดำเนินการสำรวจความต้องการในการฝึกวิชาชีพของทหารกองประจำการ ของหน่วยขึ้นตรงกองทัพบก ในพื้นที่ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค พบว่ามีทหารกองประจำการที่ต้องการฝึกวิชาชีพฯ จำนวนมากประมาณ 10,000 - 12,000 นาย ในแต่ละห้วงที่มีทหารปลดประจำการ แต่สำนักงบประมาณได้ให้งบประมาณแก่กรมพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อทำการฝึกให้กับทหารกองประจำการได้เพียงแค่ 3,000 - 4,000 นาย กรมยุทธศึกษาทหารบกจึงได้แจ้งให้หน่วยขึ้นตรงกองทัพบก ทราบและประสานกับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด ในพื้นที่ของหน่วยปรับลดเป้าหมายการดำเนินการตามที่ได้รับงบประมาณ แล้วให้ศูนย์การศึกษาประสานกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนในพื้นที่ เช่น สถาบันการอาชีวศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ วิทยาลัยสารพัดช่าง สำนักงานการศึกษานอกระบบฯ จังหวัด/อำเภอ เพื่อขอรับการสนับสนุนการฝึกวิชาชีพให้กับทหารกองประจำการตามขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรมฯ

13. ผู้วิจัยเห็นควรให้กองทัพบกดำเนินการขอจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการพัฒนาฝีมือแรงงานและส่งเสริมการมีงานทำระหว่างกองทัพบก กับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และกรมการจัดหางาน เพื่อให้หน่วยของกองทัพบกสามารถใช้อ้างอิงเป็น

หลักฐานแนวทางปฏิบัติร่วมกันกับสำนักงานจัดหางานจังหวัด สำนักงานจัดหางานในพื้นที่ และสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด ในพื้นที่ของหน่วย

14. แนวทางการปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินการส่งเสริมการฝึกอาชีพฯ ที่เหมาะสม ทุกหน่วยของกองทัพบกควรดำเนินการประสานความร่วมมือกับสำนักงานจัดหางานจังหวัด สำนักงานจัดหางานในพื้นที่และสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด ในพื้นที่ของหน่วย อย่างครบถ้วนทุกขั้นตอนดังนี้

14.1 ขั้นที่ 1 การให้ข้อมูล

14.2 ขั้นที่ 2 การสำรวจความต้องการ

14.3 ขั้นที่ 3 การฝึกอบรมฯ

14.4 ขั้นที่ 4 การรับสมัครงาน

14.5 ขั้นที่ 5 การติดตาม และรายงานผล

15. ตามรายงานผลการปฏิบัติงานของกรมการจัดหางาน ในไตรมาสที่ 1 (ตุลาคม - ธันวาคม 2565) ของปีงบประมาณ 2566

15.1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ความต้องการของนายจ้าง/สถานประกอบการและการบรรจุนาน ได้ดังนี้

15.1.1 ประเภทอาชีพที่นายจ้าง/สถานประกอบการแจ้งความต้องการมากที่สุด คือ อาชีพงานพื้นฐาน จำนวน 67,586 คน (ร้อยละ 44.93)

15.1.2 นายจ้าง/สถานประกอบการที่มาแจ้งความต้องการแรงงานกับกรมการจัดหางานมีความต้องการแรงงานที่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษามากที่สุด คือ จำนวน 52,307 อัตรา (ร้อยละ 34.77)

15.1.3 การบรรจุนานตามระดับการศึกษาพบว่า ผู้ที่ได้รับการบรรจุนานมีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษามากที่สุด จำนวน 22,946 คน (ร้อยละ 47.15)

15.1.4 การบรรจุนานตามประเภทอาชีพพบว่า ประเภทอาชีพที่ได้รับการบรรจุนานมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ อาชีพงานพื้นฐาน จำนวน 23,630 คน (ร้อยละ 46.52)

15.1.5 ประเภทอุตสาหกรรมที่ได้มีการบรรจุนานมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ อุตสาหกรรมการผลิต ช่าง จำนวน 20,678 คน (ร้อยละ 42.49) รองลงมาอุตสาหกรรม การขนส่งและการขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ และจักรยานยนต์ จำนวน 11,970 คน (ร้อยละ 24.60) และอุตสาหกรรมที่พักแรม และบริการด้านอาหาร จำนวน 3,116 คน (ร้อยละ 6.40)

ซึ่งทั้ง 3 ประเภทอุตสาหกรรมดังกล่าว ผู้มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้รับการบรรจุงานมากที่สุด

15.2 ผู้วิจัยวิเคราะห์การส่งเสริมการมีงานทำ พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมของทหารกองประจำการที่จะปลดในวันที่ 31 ตุลาคม พุทธศักราช 2565 จากทั้งหมดทั่วประเทศไทย แต่มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมเฉพาะจังหวัดในภาคกลางรวม 797 คน แบ่งเป็น ชลบุรี 320 คน สระแก้ว 150 คน กาญจนบุรี 200 คน และเพชรบุรี 127 คน ทั้งนี้พื้นที่ที่มีหน่วยทหารของกองทัพบกอยู่มากเช่น กรุงเทพฯ ลพบุรี นครราชสีมา นครศรีธรรมราช พิษณุโลก ไม่มีทหารกองประจำการที่เข้าร่วมกิจกรรม ดังนั้นผู้บังคับหน่วยของหน่วยในพื้นที่ที่มีจำนวนหน่วยทหารอยู่มากดังกล่าวควรจะได้มีการประสานงานกันเพื่อรวมกันจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีงานทำให้ทหารกองประจำการที่จะปลดเป็นทหารกองหนุนโดยรวมกันจัดครั้งเดียวในพื้นที่เดียวกันซึ่งจะสามารถขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานจัดหางานจังหวัดในพื้นที่ได้

สรุปนายจ้าง/สถานประกอบการมีความต้องการประเภทอาชีพ อาชีพงานพื้นฐานมากที่สุด และต้องการผู้มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษามากที่สุด ดังนั้น ถ้าหากทหารกองประจำการสำเร็จการศึกษานอกระบบ ในระดับมัธยมศึกษาไปแล้วจะสามารถหางานและได้รับการบรรจุเข้าทำงานได้ง่าย

ตัวอย่างความสำเร็จของศูนย์การศึกษาของกองทัพบกที่เป็นศูนย์เรียนรู้สมัยใหม่ที่มีประสิทธิภาพ และศูนย์การศึกษาที่มีความพร้อม นำมาใช้เหมาะสมกับศูนย์การศึกษาของกองทัพบก

ตัวอย่างต้นแบบนำมาจากอุทยานการเรียนรู้ศูนย์ศึกษากองทัพอากาศที่ 2 ซึ่งหน่วยได้รับการสนับสนุนจากทีเคพาร์ค (TK park) ให้ปรับปรุงเป็นศูนย์การเรียนรู้สมัยใหม่ ที่มีการออกแบบทันสมัย น่าสนใจ โดยความเป็นมาของทีเคพาร์ค (TK park) ปัจจุบันมีที่ตั้งอยู่ที่ชั้น 8 อาคารศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ พื้นที่ 3,700 ตารางเมตร มีแนวคิดการจัดตั้งและดำเนินการเป็นอุทยานการเรียนรู้ต้นแบบแห่งแรกของประเทศไทย ที่ดำเนินงานด้านการสร้างสรรค์แหล่งการเรียนรู้เพื่ออนาคต โดยเน้นการปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในรูปแบบของ “ห้องสมุดมีชีวิต” ที่มีหนังสือและสื่อครบครัน ออกแบบให้เป็นสถานที่ส่งเสริมการอ่านและการแสวงหาความรู้ในบรรยากาศการเรียนรู้ที่ทันสมัย ผ่านสื่อการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ เช่น หนังสือ ดนตรี มัลติมีเดีย โดยวิธีอ่าน ฟัง ชม

และเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ ด้วยห้องสมุดออนไลน์ภาษาไทย ที่รวบรวมอีบุ๊ก หนังสือเสียง นิตยสาร และคอร์สออนไลน์ จากสำนักพิมพ์ชั้นนำ และมีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านรวมถึงร่วมมือกับองค์กรภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับเด็กและเยาวชน ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่ "ต่อเนื่อง" "หลากหลาย" และ "โดนใจ" ส่งผลให้อุทยานการเรียนรู้ทีเคพาร์ค (TK park) เป็นส่วนสำคัญของประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีค่าของเด็กและเยาวชนคนรุ่นใหม่ ที่จะมาร่วมขับเคลื่อนประเทศไทยให้ก้าวไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง การนำมาใช้เป็นแนวทางดำเนินการของศูนย์การศึกษา ผู้วิจัยได้พิจารณารูปแบบดังกล่าวกับภารกิจของศูนย์การศึกษาแล้วสามารถนำรูปแบบแนวทางบางอย่างมาใช้เป็นแนวทางดำเนินการของศูนย์การศึกษาได้ สำหรับศูนย์เรียนรู้การไฟฟ้าฝ่ายผลิต เป็นรูปแบบพิพิธภัณฑ์สมัยใหม่ ที่มีการใช้เทคโนโลยีทันสมัยการจัดแสดงที่มีความน่าตื่นตาตื่นใจแก่ผู้เข้าชม เป็นการบอกเล่าประวัติความเป็นมาของการเกิดของไฟฟ้าในประเทศไทยตั้งแต่ยุคเริ่มแรกที่มีการใช้ไฟฟ้าให้แสงสว่างด้วยหลอดไฟฟ้ครั้งแรกในประเทศไทย มาจนถึงระบบการผลิตไฟฟ้าในปัจจุบัน และเป็นการจัดแสดงนิทรรศการเฉพาะเรื่องพลังงานไฟฟ้าให้ผู้เข้าชมเข้าใจได้ง่าย ในกระบวนการผลิต ระบบสายส่ง และการใช้งานในบ้านเรือน ทำให้เห็นภาพอย่างชัดเจน เข้าใจได้ง่าย มีการสร้างตัวแทนแบบซูปเปอร์ฮีโร่เป็นตัวแทนเพื่อสร้างความประทับใจและการจดจำให้กับเยาวชน การนำมาใช้เป็นแนวทางดำเนินการของศูนย์การศึกษา ผู้วิจัยได้พิจารณารูปแบบดังกล่าวกับภารกิจและรูปแบบการดำเนินการของศูนย์การศึกษาแล้วไม่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางได้ ทั้งนี้กองทัพบกสามารถนำแนวทางมาใช้ปรับปรุงพิพิธภัณฑ์ของกองทัพบกให้มีความทันสมัยได้

บทที่ 4

บทสรุป

ตามนโยบายการฝึกอบรมและการศึกษาของกองทัพบก พุทธศักราช 2566 - 2570 ที่มุ่งไปสู่การพัฒนาให้กองทัพบกเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ต่อไปในอนาคต โดยการจัดตั้งศูนย์การศึกษาของหน่วยต่างๆ เพื่อช่วยเหลือ ประสานงาน อำนวยความสะดวกให้กำลังพลและครอบครัวได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น กระตุ้นให้กำลังพลและครอบครัวของกองทัพบกเกิดความใฝ่รู้ รักการเรียนรู้ตลอดชีวิต แสวงหาความรู้ที่มีความเหมาะสมกับตนนำมาปรับใช้ในการดำรงชีวิต โดยรู้เท่าทันภัยคุกคามในปัจจุบัน สามารถอยู่รอดปลอดภัยได้ มีการประกอบอาชีพเสริมเพื่อหารายได้เพิ่มเติม เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของครอบครัวได้ ตามนโยบายของกองทัพบกและผู้บัญชาการทหารบก ส่วนงานที่เกี่ยวกับทหารกองประจำการโดยเฉพาะการศึกษานอกระบบและการฝึกวิชาชีพ ทหารกองประจำการสามารถสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งนายจ้างและสถานประกอบการมีความต้องการแรงงานที่มีวุฒิในระดับมัธยมศึกษาจำนวนมากที่สุด ส่งผลให้ทหารกองประจำการได้เป็นผู้มีโอกาเลือกอาชีพที่ตรงกับความต้องการ และมีความเหมาะสมกับความรู้ความชำนาญของตน ได้รับค่าจ้างค่าตอบแทนสูง เป็นการสร้างโอกาสครั้งสำคัญในชีวิต ตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงานในประเทศ ทหารกองประจำการที่ปลดประจำการไปแล้วได้ไปประกอบอาชีพเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ด้วยความมีระเบียบ วินัย เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง ช่วยลดปัญหาการขาดแคลนแรงงานของประเทศไทยได้ ทั้งนี้ในการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษา ผู้บังคับบัญชา ฝ่ายอำนวยการ ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นของทหารกองประจำการ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษา ควรจะได้ปฏิบัติตามวิธีและแนวทางดังนี้

กองทัพบกควรดำเนินการขอจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการพัฒนาฝีมือแรงงานและส่งเสริมการมีงานทำระหว่างกองทัพบก กับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และกรมการจัดหางาน เพื่อให้หน่วยของกองทัพบกสามารถใช้อ้างอิงเป็นหลักฐาน ให้ศูนย์

การศึกษาประสานกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนในพื้นที่ เพื่อขอรับการสนับสนุนการฝึกวิชาชีพให้กับทหารกองประจำการ

ผู้บังคับบัญชาของหน่วยที่รับผิดชอบในการจัดตั้งศูนย์การศึกษาต้องให้ความสำคัญ มีความใส่ใจในงานของศูนย์การศึกษาพิจารณาจัดเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาจากผู้ที่มีความสมัครใจ มีความสนใจ เป็นผู้ที่มีความรู้สามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีการวางแผนเตรียมจัดกำลังพล อบรม เช่น ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และระบบ E-learning ให้มีจำนวนเพียงพอและมีการวางแผนและฝึกอบรมไม่ทับซ้อนกับการปฏิบัติภารกิจ กำกับดูแล ประชาสัมพันธ์ให้เกิดผลสัมฤทธิ์และสามารถติดตามผลหลังจากปลดประจำการไปแล้ว

หากศูนย์การศึกษาของหน่วยมีที่ตั้งเหมาะสม อยู่ใกล้เส้นทางคมนาคมที่จะทำให้ง่ายและครบครันจำนวนมากเข้าใช้บริการได้ง่าย มีประชาชนและเยาวชนเดินทางผ่านจำนวนมาก คาดว่าจะมีจำนวนผู้เข้าใช้บริการจำนวนมาก หน่วยควรขออนุมัติจัดตั้งและขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทัพกเพื่อการจัดตั้งและงบประมาณประจำปีเพื่อดำเนินการ ตามแนวทางการขอจัดตั้งศูนย์การศึกษาสำหรับหน่วย

เจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษาที่รับผิดชอบงานการศึกษานอกระบบต้องประสานกับนักศึกษาทหารกองประจำการและศูนย์การศึกษานอกระบบในพื้นที่อย่างต่อเนื่องเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการศึกษาหรือเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้ทันเวลา ทุกหน่วยของกองทัพควรดำเนินการประสานความร่วมมือกับสำนักงานจัดหางานจังหวัด สำนักงานจัดหางานในพื้นที่และสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด ในพื้นที่ของหน่วย อย่างครบถ้วนทุกขั้นตอน

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับเด็กและเยาวชน กิจกรรมการเรียนรู้ควรจะมีลักษณะที่ "ต่อเนื่อง" "หลากหลาย" และ "โดนใจ" เพื่อให้สามารถดึงดูดเด็กและเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมได้มาก

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

เอกสารวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยมุ่งไปที่งานของศูนย์การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับทหารกองประจำการในการศึกษานอกระบบจนสำเร็จในระดับชั้นมัธยมศึกษาและข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการหางาน และประกอบอาชีพ เพื่อกำหนดแนวทางว่าทหารกองประจำการหลังจากปลดประจำการไปแล้วควรเลือกประกอบอาชีพอะไร ที่ตลาดแรงงานมีความต้องการมากและสามารถได้รับการบรรจุนานได้ง่าย โดยใช้วุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยเมื่อผู้วิจัยพิจารณาแล้วจึงขอเสนอให้งานวิจัยครั้งต่อไป ควรทำวิจัยดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาให้ศูนย์การศึกษาดำเนินการให้กำลังพลของกองทัพบกทั้งนายทหารสัญญาบัตรและนายทหารประทวนพร้อมทั้งครอบครัว สามารถสำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยภายในประเทศไทย
2. แนวทางการพัฒนาห้องสมุดของศูนย์การศึกษา และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในห้องสมุดของศูนย์การศึกษา
3. แนวทางการพัฒนาห้องปฏิบัติการภาษาของศูนย์การศึกษา และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในห้องปฏิบัติการภาษาของศูนย์การศึกษา

เอกสารอ้างอิง

1. คณะกรรมการพัฒนาารัฐบาลดิจิทัล. แผนพัฒนาารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2563-2565 [อินเทอร์เน็ต]. 2561 [เข้าถึงเมื่อ 8 มกราคม 2566]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/033/80.PDF>
2. ยุทธศาสตร์ชาติพุทธศักราช 2561 - 2580 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต
3. เรื่องเดียวกัน : 39
4. หนังสือ กรมยุทธการทหารบก ด่วนมาก ที่ กท 0403/1186 เรื่อง ขออนุมัตินโยบายการศึกษาของกองทัพบก พุทธศักราช 2560 – 2564 ลง 10 ตุลาคม 2559
5. หนังสือ กรมยุทธการทหารบก ด่วนมาก ที่ กท 0403/1186 เรื่อง ขออนุมัตินโยบายการศึกษาของกองทัพบก พุทธศักราช 2560 – 2564 ลง 10 ตุลาคม 2559 : 13
6. นโยบายของผู้บัญชาการทหารบก (พลเอก ณรงค์พันธ์ จิตต์แก้วแท้) พุทธศักราช 2564
7. นโยบายของผู้บัญชาการทหารบก (พลเอก ณรงค์พันธ์ จิตต์แก้วแท้) พุทธศักราช 2566
8. หนังสือ กรมยุทธการทหารบก ลับ ด่วนมาก ที่ กท 0403/1604 เรื่อง ขออนุมัตินโยบายการฝึกอบรมและการศึกษาของกองทัพบก พุทธศักราช 2566 – 2570 ลง 5 กันยายน 2565
9. ศูนย์การศึกษาของกองทัพบก [อินเทอร์เน็ต]. 2566 [เข้าถึงเมื่อ 1 พฤษภาคม 2566]. เข้าถึงได้จาก: <http://rtalc-center.com/paragit.html>
10. ศูนย์การศึกษาของกองทัพบก [อินเทอร์เน็ต]. 2566 [เข้าถึงเมื่อ 1 พฤษภาคม 2566]. เข้าถึงได้จาก: <http://rtalc-center.com/paragit.html>
11. หนังสือ กรมยุทธศึกษาทหารบก ด่วนมาก ที่ กท 0461/2817 เรื่อง ขออนุมัติจัดตั้งศูนย์การศึกษาค่ายวชิรปราการ ลง 16 มิถุนายน 2563
12. หนังสือ กรมยุทธศึกษาทหารบก ด่วนมาก ที่ กท 0461/2817 เรื่อง ขออนุมัติจัดตั้งศูนย์การศึกษาค่ายวชิรปราการ ลง 16 มิถุนายน 2563
13. บันทึกข้อตกลงความร่วมมือการพัฒนาฝีมือแรงงานและส่งเสริมการมีงานทำระหว่างกองทัพบก กับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และกรมการจัดหางาน

14. รายงานผลการปฏิบัติงานของกรมการจัดหางาน ในไตรมาสที่ 1 (ตุลาคม - ธันวาคม 2565) ของปีงบประมาณ 2566

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ	พันเอก นรินทร์ น่วมรัมย์
วัน เดือน ปีเกิด	17 ธันวาคม พ.ศ. 2516
ประวัติสำเร็จการศึกษา	
พ.ศ. 2541	ปริญญาตรีวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาอุตสาหกรรม โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
พ.ศ. 2550	โรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรหลักประจำชุดที่ 86
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2541 – 2544	ผู้บังคับหมวดปืนเล็ก กองร้อยอาวุธเบา กองพัน ทหารราบที่ 4 กรมทหารราบที่ 23
พ.ศ. 2545 - 2549	ผู้บังคับกองร้อยอาวุธเบา กองพันทหารราบที่ 4 กรมทหารราบที่ 23
พ.ศ. 2548 - 2549	นายทหารฝ่ายยุทธการและการฝึก กองพันทหารราบ ที่ 4 กรมทหารราบที่ 23
พ.ศ. 2551 – 2552	ประจำแผนก กองการฝึก กรมยุทธศึกษาทหารบก
พ.ศ. 2553 - 2559	หัวหน้าแผนก กองการฝึก กรมยุทธศึกษาทหารบก
พ.ศ. 2560 – 2562	รองผู้อำนวยการกอง กรมยุทธศึกษาทหารบก
พ.ศ. 2563 - 2564	รองผู้อำนวยการกอง ศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ 4 กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ราชอาณาจักร
พ.ศ. 2564 - 2565	หัวหน้ากองยุทธการ มณฑลทหารบกที่ 19
ตำแหน่งปัจจุบัน	
พ.ศ. 2565 - ปัจจุบัน	รองเสนาธิการมณฑลทหารบกที่ 19